

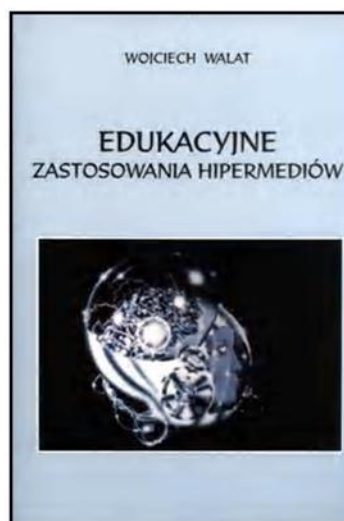
Aleksander Piecuch

RECENZJA

Wojciech Walat, *Edukacyjne zastosowania hipermediów* ss. 320, ISBN 978-83-7338-329-6, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2007

Edukacyjne zastosowania hipermediów to kolejna już monografia tego autora, po pozycjach: *Modelowanie podręczników techniki-informatyki* i *Podręcznik multimedialny. Teoria – metodologia – przykłady*. Jest to książka skupiająca się na zagadnieniach nader aktualnych.

Zwiększenie skuteczności uczenia się-nauczania od kilku dziesięcioleci pozostaje w obszarze zainteresowań pedagogów. Wszystkie dotychczasowe próby podniesienia efektywności sprawdzały się do przedsięwzięć zmierzających w stronę automatyzacji procesów dydaktycznych. Trzeba dodać, że na miarę ówczesnych możliwości technologicznych to było wszystko, czego można było oczekiwać i dokonać. Gwałtowna eksplozja technologii, szczególnie w obszarze mikroelektroniki, pozwoliła na konstruowanie przyrządów półprzewodnikowych (układów scalonych) o wielkiej skali integracji, w tym także procesorów. To bardzo ważny i przełomowy moment, zmieniający bowiem sposób podejścia i możliwości przetwarzania informacji. Na marginesie wspomnijmy tylko o tym, że komputery funkcjonowały przed pojawieniem się mikroprocesora. Przetwarzanie informacji w tym czasie ograniczały wewnętrzne struktury architektury komputera. Konstrukcja procesora zmieniła w sposób zasadniczy możliwości przetwarzania informacji. Istota zmiany jakościowej polega na możliwości programowania procesora w sposób niezależny od pozostałych struktur komputera. Dzięki temu system komputerowy stał się bardziej elastyczny i możliwy do wykorzystania niemal wszędzie, a tym samym także w edukacji. To jednak dopiero częściowy sukces na drodze do komputerowego wspomaganie procesów uczenia się-nauczania. Równie ważnym, obok technologii, o ile nie decydującym wyzwaniem dla edukacyjnych zastosowań komputerów, jest sfera oprogramowania dydaktycznego. Aktualne realia szkolne nie upoważniają do twier-

dzenia, że mamy do czynienia z powszechnością tej formy kształcenia. W większości przypadków przybierają one charakter incydentalny i opierają się na wykorzystaniu dostępnych na rynku multimedialnych programów dydaktycznych (MPD), bądź opracowań metodycznych samych nauczycieli.

Edukacyjne zastosowania hipermediów jest pozycją wykraczającą poza ramy współczesnych opracowań metodycznych opartych na MPD. Autor w swojej książce zwraca uwagę w kierunku inteligentnych multimedialnych programów dydaktycznych, które nazywa hipermediami. Interaktywność „dostępną” we współczesnych MPD proponuje zastąpić systemami dydaktycznymi opartymi o metody sztucznej inteligencji. Swoje rozważania W. Walat zamknął w trzech częściach.

Część pierwsza, nosząca tytuł *Możliwości i ograniczenia wykorzystania hipermediów w procesie dydaktycznym*, omawia problematykę związaną z rozwojem poglądów na teorię uczenia się. Analiza rozpoczyna się od teorii behawiorystycznej, następnie omówione zostały teorie poznawcze i humanistyczne. Kolejne strony części pierwszej autor poświęca omówieniu założeń do projektowania hipermedialnych programów dydaktycznych. Znalazły tu swoje miejsce odniesienia do socjologiczno-pedagogicznych aspektów stosowania multimedii w edukacji. W dalszej części opracowania autor uzasadnia potrzebę powszechnej edukacji medialnej w szkole ogólnokształcącej. Z prakseologicznego punktu widzenia to bardzo ważna problematyka, bo dotycząca świadomości użytkowników informacji elektronicznej. Zjawisko smogu opisane i zdefiniowane kiedyś przez R. Tadeusiewicza doskonale oddaje zróżnicowanie informacji, wśród których są te wartościowe i te całkowicie pozbawione jakiegokolwiek wartości. Potrzebą chwili jest przygotowanie wyrastającego młodego pokolenia do umiejętnego i selektywnego posługiwania się informacją. Dalsza część monografii oscyluje wokół zagadnień eksplikacji pojęcia programu multi- i hipermedialnego, funkcji i zasad projektowania hipermedialnych programów dydaktycznych oraz procedur projektowania i ewaluacji. Ostatnie punkty części pierwszej stanowią pewnego rodzaju podsumowanie zagadnień związanych z metodami wspomagania procesów nauczania. Autor wspomina o klasycznych metodach programowania dydaktycznego (programowanie liniowe, rozgałęzione, mieszane), przechodząc następnie przez technologię hipertekstu, a kończąc na możliwościach wykorzystania w edukacji metod sztucznej inteligencji.

Część druga opracowania została zatytułowana *Metodologia modelowania hipermedialnych programów dydaktycznych*. W tej części autor omawia standardowe procedury projektowania. Wychodzi od określenia i formułowania celów poprzez projektowanie poszczególnych komponentów HPD. Znalazły się tu m.in. zagadnienia dotyczące projektowania bloków ćwiczeniowo-kontrolnych, organizacyjno-sterujących i syntetyzujących.

Część trzecia, kończąca monografię, nosi tytuł *Metody optymalizacji hipermedialnych programów dydaktycznych*. W ujęciu technologicznym to ostatnie ogniwo po procesie projektowania i konstruowania. Autor w tej części omawia ogólne zagadnienia związane z procesami optymalizacji, by potem przejść do wery-

fikacji HPD. Kolejne punkty poświęca metodom weryfikacji opartym o sondaż diagnostyczny, matematyczną analizę treści, obserwację i wywiad oraz eksperyment dydaktyczny.

Proponowana w opracowaniu przez autora problematyka, dobrze wpisuje się w zainteresowania współczesnej pedagogiki oraz dydaktyk szczegółowych. Komputerowe wspomaganie procesów uczenia się i nauczania, z naukowego punktu widzenia, jest uzasadnione i celowe. Wydaje się jednak, że na pełne wdrożenie do szkół komputerowych systemów edukacji trzeba będzie jeszcze poczekać. Istotną barierą nie jest nawet rachunek ekonomiczny, ale przede wszystkim bariery leżące w sferze niedoskonałości inteligentnego oprogramowania.